

lausuntopalvelu.om@om.fi

Lausunto neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) muuttamisesta

Lausuntopyyntö VN/11137/2021-STM-17

Muutosesityksessä on tarpeellisia muokkauksia käsitteisiin ja ilmaisuihin liittyen. Myös se, että osa käsitteistä on nostettu omalle momentille (esim. pois jäävien tuen tarpeen selvittely) on selkeyttänyt tekstiä.

Painottaminen yksilöiden ja väestön / lasten ja perheiden tarpeiden kuulemiseen on erittäin tärkeää, sillä kaikille ei ole mahdollista eikä myöskään järkevää antaa määrämuotoisesti tai sisällöllisesti samanlaista palvelua tai terveysneuvontaa.

Toiveena on, että asetuksessa olisi otettu sisällöllisesti kantaa 2. asteen opiskelijoiden määräaikaisiin tarkastuksiin. Toiveena on niiden muuttaminen asetuksessa kutakuinkin samanlaiseksi kuin ammattikorkeakoulu- ja korkeakouluopiskelijoilla on 2. asteen opinnoissa. Erityisesti ammatillisessa koulutuksessa on keskimäärin yli 50 % opiskelijoista on nykyään täysi-ikäisiä, jotka kantavat vastuun omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Lisäksi opiskelijoita otetaan sisään opintoihin pääsääntöisesti 6 x lukuvuodessa, mutta käytännössä lähes joka viikko voi aloittaa uusia opiskelijoita. Ammatillisessa koulutuksessa ei ole enää selkää vuosikurssiajattelua opinnoissa, vaan opiskelijat opiskelevat itsenäisen opintosuunnitelman mukaan, riippuen millainen tausta opiskelijalla on.

Olisi järkevää, että 2. asteen opiskelijoiden kohdalla voitaisiin asetusta tarkistaa sisällöllisesti seuraavanlaisesti:

Kaikille uusille opiskelijoille lähetetään sähköinen terveystarkastus.

- alle 20-vuotiaat opiskelijat kutsutaan terveydenhoitajan terveystarkastukseen
- yli 20-vuotiaat kutsutaan tarvittaessa terveystarkastuksen perusteella, jos herää huoli tai opiskelija toivoo itselleen terveystarkastusta.

Kaikilla on aina mahdollisuus ja oikeus tulla tarkastukseen

- 1. tai 2. vuosikurssin lääkärintarkastus
- lääkärintarkastus tehtäisiin tarvelähtöisesti opiskelujen aikana
- kutsuntaikäisille pojille tehdään kutsuntojen ennakkoterveystarkastus, johon sisältyy lääkärintarkastus

Mielestämme esityksestä jää puuttamaan palvelujen tuottamisen kannalta erittäin tärkeä asia: resurssisuositusten määrittely, jota olemme jo pitkään odottaneet. Sekä äitiys- ja lastenneuvolassa että koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa työ on muuttunut valtavasti 5-10 vuoden aikana, mutta sitä ei ole huomioitu kansallisissa resurssisuosituksissa.

Yksistään pääkaupunkiseudulla vieraskielisten asiakkaiden määrä aiheuttaa sen, että nykyisten suositusten mukainen henkilöstömäärä ei ole riittävä. Asiakkaiden asioiden/huolien/tarpeiden moniulotteisuus ja haasteellisuus,

mielenterveysongelmien lisääntyminen, uudet työmenetelmät ja erilaisten tehtävien siirtymien tehtäväksi perusterveydenhuollossa näkyy siten, että asetuksen täysimittainen toteuttaminen on haasteellista.

Opiskeluterveydenhuolto sai uudet resurssisuositukset vuosi sitten - nyt odotamme neuvolan ja kouluterveydenhuollon uusia resurssisuosituksia.

10 §. Määräaikaiset suun terveystarkastukset

Määräaikaisiin suun terveystarkastuksiin (10§, kohdat 1-4) pitäisi tulla muutos. Alle kouluikäisen suun tarkastuksista koko ikäluokalle ei ole kustannusvaikuttavaa näyttöä.

Mielestämme 1-2 -vuotiaiden suun terveystarkastus voitaisiin muuttaa tarveharkintaiseksi. Terveystarkastaja antaa määräaikaisten neuvolakäyntien yhteydessä myös ohjeistusta suun terveydestä ja tarvittaessa ohjaa suun terveydenhuoltoon jatkoarvioon. Mielestämme suun terveydenhuollon tulisi kuitenkin vastata suun terveydenhuoltoon kuuluvasta kirjallisesta ohjemateriaalista.

3-4 -vuotiaiden suun terveystarkastukset ovat suunalueen terveyden edistämisen kannalta tärkeitä, koska tässä ikäryhmässä olevilla koko maitohampaisto on suussa ja hampaiston vaihduntavaihe vasta alkamassa. Ainoastaan 3-4 -vuotiaiden suun terveystarkastuksessa todetut suun terveyden osalta riskiryhmään kuuluvat lapset tulisi mielestämme kutsua uudestaan 5-6 -vuotiaina suun terveystarkastukseen.

Mielestämme kolme kertaa järjestetty alle kouluikäisten suun terveystarkastus ei ole tarpeellinen kaikille. Suun terveyden osalta sairastavuus vaihtelee hyvinvointialueittain ja alueitten sisällä. Mielestämme terveydenhuollon resurssit tulisi kohdentaa hoidontarpeen mukaisesti.

Valmistelijat:

Arja Erma, neuvolatoiminnan päällikkö
Hannele Otranen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon päällikkö
Heli Yli-Knuutila, vs. terveystarkastusten johtaja
Maija Bjugg, ylihammaslääkäri
Laura Tarkkila, ylihammaslääkäri

Anu Autio
vs. perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi